

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1981/13

KARAR NO : 1981/22

ÖZET : İcareteynli veya mukataalı vakıf mal-
ların mülke dönüşümü sırasında alınan taviz
bedelinden doğan anlaşmazlıklara ilişkin dav-
ların Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği
hk.

K A R A R

Davacı : Serkiz Semerciyan
Vekili : Av.Sait Halim Akalın
Davalı : Vakıflar Genel Müdürlüğü
Vekili : Av.Rukiye Çiçek

K O N U : Bakırköy,Yenimahalle,Tayyareci Sadık Sokakta bulunan,Sultan

Beyazıt Vakfından mukataalı 3 ada 12 parsel sayılı taşınmazın vakıfla ilişkisinin kesilmesi için,2762 sayılı Kanuna göre alınması gereken taviz bedelinin yanlış hesaplandığı ileri sürülerek,fazla alınan 47.194 lira meblağın geri verilmesi istemiyle,davacı tarafından As-
liye Hukuk Mahkemesine istirdat davası açılmıştır.

Davanın görülmesi sırasında,davalı idare 2762 sayılı Yasa'ya göre alınması gereken taviz bedelinin tahsili yolundaki işlemin idari bir tasarrufa dayandığını,anlaş-
mazlığın Vakıflar Kanunu ve Tüzüğü'nün uygulanmasından doğduğunu,Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer bir olayda verdiği karara göre davanın İdari Yargı yerinde görülmesi gerektiğini ileri sürülerek görev itirazında bulunmuştur.

Ankara 5.Asliye Hukuk Mahkemesi;12.6.1981 günlü oturumda,"dava,alacak davası olup,tüzük hükümlerinin uygulanması ile ilgili bulunmadığından,davanın Danıştayda görüleceği yolundaki görev itirazının reddine"karar vermiştir.

Davalı idarenin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemine ilişkin 25.6. 1981 günlü dilekçesi üzerine,anılan mahkemece gerekli yasal işlemler yerine getirilerek, konu ile ilgili belgeler,görev itirazı idari yargı yararına ileri sürüldüğünden Danıştay Başsavcılığı'na intikal ettirilmiş,Danıştay Başsavcılığı,olumlu görev uyuşmazlığı çıkara-
rak görev konusunun mahkememizce incelenmesi isteğiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü,Ahmet H.Boyacıoğlu'nun Başkanlığı'nda,Zekai Özdil,Şerafettin Seyhun Sıtkı Gökalp,Şerafettin Kaya,Mahir Tunçalp ve Mehmet Karaaslan'ın katılmaları ile yaptığı 28.12.1981 günlü toplantıda;geçici raportör Danıştay Tetkik Hâkimi M,İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli,Danıştay Başsavcılığı'nın İdari Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan,toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Danıştay Başsavcısı Ali Rıza Alpas-
lan'ın yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği gö-
rüşülüp düşünüldü:

Anlaşmazlık,davalı idarece fazla alındığı ileri sürülen taviz bedelinden ve bu bedelin istiradı isteminden doğduğu için;öncelikle taviz bedelinin hukuki niteliği,tasfiye hakkuk ve tahsil yöntemi,mukataalı ve icareteynli vakıf mallarının mutasarrıfları adına intikal ve tapuya tescil işlemlerinin nasıl yapılacağı hususlarının saptanması,bunun için de vakıf müessesesinin kısaca incelenmesi gerekmektedir.

Vakıf;menfaati insanlara olmak üzere bir malı Allahın mülkü olarak saklamak, temlik ve temellükten men etmektir.Medeni Kanundan önce kurulan ve günümüze değin devam eden vakıflar,batı hukukunda özel hukuk müessesesi olarak görülmesine karşın,bizde bu niteliği hiçbir zaman almamış,kamu kurumu ve kamu müessesesi vasfını korumuştur.Osmanlılar dan günümüze intikal eden vakıflar,kamu hizmetlerinin büyük bir kısmını üstlenmiş,zamanlı idari yapı içinde yer almıştır.

Medeni Kanunun kabulünden sonra,bu yasada yer alan vakıf (tesis) ile eski vakıflar arasında bir ikilem meydana gelince,eski vakıfların günün koşullarına uydurulması zorunluğu doğmuş,eski vakıfların;eni bir örgütlenmeye gidilerek aynen muhafazası temayülünden esinlenilerek 2762 sayılı Vakıflar Kanunu yürürlüğe konulmuştur.Bu Yasa ile Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulurken,eski mülhak ve mazbut vakıflar yeni bir statüye konulmuş,varidati ile intifa edilen vakıflar (icareteynli ve mukataalı) tasfiyeye tabi tutularak kaldırılmıştır.

Şöyleki;2762 sayılı Vakıflar Yasası,yürürlüğe girdiği günden itibaren,vakıfa ait gayrimenkullerin icare veya mukataaya bağlanması yasaklanmış,eskiden kurulmuş olanlar tasfiyesi için hükümler getirilmiştir.Yasa'nın bu hükümlerine göre,mevcut mukataalı toprakların ve icareteynli gayrimenkullerin mülkiyeti,icare ve mukataalarının yirmi misli bir taviz karşılığında mutasarrıfına intikal ettirilecektir.

Mukataalı ve icareteynli vakıf mallarının tasfiyesine ilişkin 2762 sayılı Kanun 27.maddesine göre;mukataalı toprakların ve icareteynli taşınmazların mülkiyetleri,icare ve mukataalarının yirmi misli bir taviz karşılığında mutasarrıfına geçirilir.Taviz ister taksitle ödensin,ilk ödeme yılı için tahakkuk ettirilen icare veya mukataa üzerinden hesap olunur.

Yukarıda sözü edilen tavizler,toptan ödendiği takdirde taşınmaz/malın mülkiyeti mutasarrıfı adına tapuya tescil edilir.Bu tavizin beşte biri peşin ve geri kalanı dört yılda dört eşit taksitle ödenebilir.Bu takdirde mülkiyet mutasarrıfı adına tescil edilmekle beraber,taşınmazın tamamı geri kalan taksitler için birinci derecede ve birinci sırada ipotek sayılarak tapuya böylece kaydolunur.

10 yıl içinde,taviz vermek yolu ile icareteyn veya mukataa kayıtları terkin edilmiş olan taşınmazların mülkiyeti 10 yıl sonunda kendiliğinden mutasarrıfına geçer ve

vakfın hakkı da ivaza dönerek taşınmazın tamamı bu ivaz karşılığında birinci derecede ve birinci sırada ipotek sayılır.Genel Müdürlük,o yıl tahakkuk ettirilen icare ve mukataa üzerinden hesap edilecek olan bu tavizlerle süresinden ödenmeyen taksitleri mutasarrıfın başlı mallarına müracaat yolu ile Amme alacakları Kanununa dayanarak tahsile dahi yetkilidir.

2762 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mukataalı ve icareteynli taşınmazların tavizleri tamamen ödenmiş olmadıkça o mallar üzerindeki temlik tasarruflar tapu dairesince tescil olunmaz.

Yukarıdaki tüm açıklamalardan anlaşılacağı üzere;mukataalı ve icareteynli vakıf mallarının mutasarrıfları adına intikali,tapuya tescili,taviz bedelinin tahakkuk ve tahsil yöntemleri ve yine taviz bedelinin hukuki niteliği,vakıf malın aynına taallük ettiği cihetle,davacı ile Vakıflar idaresi arasında özel hukuk münasebetine ilişkin bulunmaktadır.

Öte yandan Vakıf malın mülke dönüşümü ve mutasarrıfına intikali için alınan taviz bedeli,icare veya mukataa karşılığı olup,bu bedel ödenmedikçe o mal üzerindeki temlik tasarruflar tapu idaresince tescil olunmayacağından taviz bedelini,gayrimenkul mükellefiyet olarak da nitelendirmek mümkündür.Nitekim 12.Haziran 1940 günlü 1188 sayılı "Tefsir Kararı" taviz bedelini böylece nitelendirmiştir.Vakıflar Yasasında yer alan hükümde,vakıflar genel müdürlüğü bütçe yasalarının 9.maddeleri ile yapılan değişikliğin Anayasa Mahkemesinin kararları ile iptal edilmiş bulunması karşısında,taviz bedeline karşılık teşkil ettiği icare veya mukataanın belirli kıymet üzerinden tahakkuk ettirilmesine ilişkin ve alınacak ivazın az veya çok alındığı şeklinde oluşan anlaşmazlıklar,sonuç olarak,taşınmaz üzerinde tasarrufla ilgili bulunmakta ve bu haliyle davanın;bu kabil anlaşmazlıkları çözümleyen adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden,başvurunun reddine karar verilmelidir.

Sıtkı Gökalp,Şerafettin Kaya ve Mahir Tunçalp bu görüşe katılmamışlardır.

SONUÇ :Anlaşmazlığın,niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Danıştay Başsavcılığı'nca yapılan başvurunun reddine,Sıtkı Gökalp,Şerafettin Kaya ve Mahir Tunçalp'in karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 28.12.1981 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

En yakın Per...
yayın...
Başkan

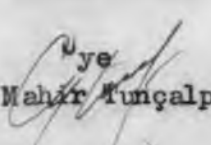
Üye

Zekâi Üzdil

Üye

Sıtkı Gökalp

Mahir Tunçalp

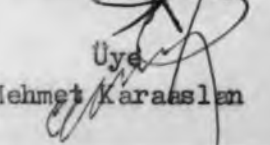
Üye

Şerafettin Seyhun

Üye

Şerafettin Kaya

Üye

Mehmet Karaaslan

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO: 1981/4.13

KARŞI OY YAZISI

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 27.maddesi mukataalı toprakların ve icareteynli taşınmazların mülkiyetlerinin, icare ve mukataalarının yirmi misli bir taviz karşılığında mutasarrıfına geçirileceğini hükme bağlamış; diğer maddelerde tavizlerin nasıl ödeneği, taşınmaz malın tapuya nasıl tescil edileceği hususunda da hükümler getirilmiş; süresinde ödenmeyen taksitleri mutasarrıfın başka mallarına müracaat yolu ile amme alacakları kanununa dayanarak Vakıflar Genel Müdürlüğünün tahsile yetkili olduğu belirtilmiştir.

Bu hükümlerin incelenmesinden, mukataalı ve icareteynli taşınmazların mutasarrıfına geçirilmesi karşılığında alınması gereken taviz bedelleri, tarafların rıza ve muvafakatlarına bağlı olarak alınacak bedeller olmayıp kanunun tesbit ettiği hallerin ortaya çıkmasında ödenmesi zorunlu meblağlar olduğu, bedellerin ödenmesi halinde Vakıflar Genel Müdürlüğünce Amme Alacakları Kanununa göre tahsil edileceği ve böylece sözü edilen taviz bedellerinin bir kamu alacağı niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır. Kamu alacaklarının ödenmesi ile ilgili uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi idare hukuku esaslarındandır.

Açıklanan nedenlerle davanın İdari Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden çoğunluk görüşüne karşıyız.

Üye

Sıtkı Gökalp

Üye

Şerafettin Kaya

Üye

Mahir Tunçalp

D/E

De
153